

Ishaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued daily except Sundays and Holidays

LETO—YEAR XL

Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL. TOREK 7. MAJA (MAY) 1918

ŠTEV.—NUMBER 107.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Ponesrečen beg iz okrajne ječe.

NIJROGLICERIN EKSPLODIRAL, STENA OSTALA CELA.

Merili so se vrnili v celice, mesto da so se poslovili od ječe.

Chicago, Ill. — Štirje obsojenci na smrt, dva obsojena radi ropu na šest oseb, ki čakajo na obsodbo radi umora in ropu, so hoteli pobežati iz okrajne ječe.

Kapica z nabojem, ki je imela raztrgati tri buteljke nitroglicerina, je podrla le malo stene, ko je eksplodirala. Pok kapice, ki ga je bilo slišati po vseh hodnikih, je povzročilo veliko paniko med kaznivci. Pazniki so se nekaj časa trudili zamažati, da jih potolažijo. Takoj je bil izdan poziv za policijsko pomoč.

Kmalu so pridrveli policijski vojski, naloženi s policijsko in detektivno, ki so napravili kordon okoli ječe, da niso mogli kaznivci pobežati iz nje.

Preiskavo sta takoj uvedla Michael P. Sullivan, namestnik državnega pravdnika, in Charles W. Peters, namestnik merila.

Vodja zarote je bil Earl Dear, obsojen na vesla, da je umoril šolarja Rudolfa Wolfa. Drugi zarotnik je Lloyd Bopp, obsojen na smrt, da je umoril policaja Stilla, tretji je Dennis Anderson, četrti pa Albert Johnson. Oba sta obsojena na smrt.

Mr. Sullivan sodi, da je Tomaž Touhy profesionalen vlomilec, naletel na bomba, ker ima na vesti več pločev. Obtožen je tudi, da se je izpustil iz roke na železniški postaji Illinois Central železnice, pri kateri je bil umorjen železniški konduktor Dennis Thierney.

Kaznivci so se imeli kopati. Jemali so jih v partijah po dvanajst v kopalo sobo. Stražili so jih pazniki George Norton, John Beggy in Michael Lardner. Zadnji je stal pri vstopu v kopel, drugi pazniki pa v njegovi bližini.

Kaznivci so izbrali zid na zapadni strani ječe, da ga razstrele. Tukaj je treba skočiti le deset metrov nizdol, da so kaznivci prispeli. Stena je debela tri čevlje, sredina je pa pol palca debela ječena ploča. Po izjavi Mooneyja, kaznivca detektivov, je bilo toliko nitroglicerina, da bi se zrušila celotna stena, če bi eksplodiral.

Ko je bil načrt dovršen, so kaznivci hitro bežali mimo kaznivca Lardnerja. Porinili so steno močno na stran in nekdo je klical: "Mike, hitro ven, drugače boš razpršen na kose." Na ta klic so posvarili starega paznika, ki se izogne razstrelbi.

Na znamenje Touhyja so Banks, Lardner in George Moran pograbilili kaznivca Nortona in Beggyja in ju porinili v kopalnico, kjer so ju izpustili. Dearu, Boppu, Andersonu in Johnsonu, ki so vsi obsojeni na smrt, so držali paznike, medtem ko so v vromileh stopili v hodnik in razstrelili steno, da jo razstrele.

Štela je eksplozija, toda pri eksplozivnem učinka ni bilo. Vžigalo se je kapica z nabojem, kljub temu je pa glas poka dosegel celotno kazneno, med katerimi je naletel takoj panika. Ko so zarotniki videli, da je načrt spodletel, so se mehanično napake, so obstali na svojih mestih in se dali odpraviti v celice.

LETALCA PONESREČILA.

New York, N. Y. — Poročnik Alden in letalski vajenec Philip P. Mooser sta padla iz letalnice 500 čevljev s hidroplana v vodo. Drugi letalec so takoj prileteli na pomoč. Alden ni bil obdanih v življenje, medtem ko Mooserju s pulmotorjem življenje.

VERME.

Danes bolj hladno vreme; spreminjajo se vetrovi. Časniški vzhod ob 5:39; solneni vzhod ob 7:54 p. m.

Železobetonski parnik na prvem potovanju.

NA JUGU GRADE TRI LADJE DELNICE.

Skeptiki so dobili zaupanje v železobetonske ladje.

Chicago, Ill. — Železobetonski parnik "Faith" ima odpluti te dni, ako že ni odplul, ko odhajajo te vrstice v list, da napravi svojo prvo pot iz pacifičnega pristanišča v določeno luko.

V Brunswicku, Ga., in Jacksonvillu, Fla., grade privatne družbe s hitrejo ladjedelnice, da bodo v njih gradile železobetonske ladje, ki bodo odrinile po 3.500 ton vode.

V Wilmingtonu, N. C. grade tretjo ladjedelnico za železobetonske ladje.

To so razveseljive vesti, kajti ladje potrebujemo in jih moramo graditi, da zrušimo kajzerja in Habsburžane.

Po zadnjih vestih, ki so prišle v javnost, se pričakuje, da bo do 1. januarja 1919 najmanj 2.000.000 Američanov na bojišču. Za oskrbovanje in transportacijo armade potrebujemo ladje.

Charles Schwab, ki je priznan industrijalec, upa, da bo ladijski odbor v letu 1918, imel toliko ladij v morju, da nosijo skupaj 3.000.000 ton. Da zgradimo več ladij, jih je treba graditi še iz drugega materiala kot jekla in lesa. Novi material je železobetonski.

Zagovorniki železobetonske ladje pravijo, če je ladjedelnica za železobetonske ladje dograjena, da je treba polovico manj časa za gradnjo železobetonske ladje kot iz jekla. Velike ladje lahko spuste že v vodo v 30. do 60. dneh.

Majhne železobetonske ladje so zgradili na Danskem in Norveškem. Napravile so vožnje v Sredozemsko morje in druge pristane. Vožnje so prestale z uspehom. Velikih ladij iz železobetona še niso zgradili, dokler niso spustili ladje "Faith" v morje. To je največja železobetonska ladja.

R. J. Wig, ki je šef zveznega železobetonskega departamenta, je bil skeptik, toda sedaj je prepričan, da se lahko grade tudi velike ladje iz železobetona.

V poročilu, ki ga je napravil Mr. Wig, ladijskemu odboru, ko so spustili železobetonsko ladjo "Faith" v morje, pravi, da se bo informacijah obnesla železobetonska ladja in bo kos svoji nalogi. Mnogi drugi inženirji, ki so strokovnjaki v stavbah iz jekla in železobetona, se strinjajo z Mr. Wigom.

J. W. Powell, ki je desna roka Charles Shwaba, pravi, poizkusite vse. Poizkusite železobetonske ladje. Ne prezrite ničesar.

Ladja "Faith" kmalu dokonča svoje prvo potovanje in preizkušnja bo tukaj. Upajmo, da se dobro obnese, kajti če prično graditi ladje iz železobetona kmalu ne bo več primanjkovala ladij, in poraz za avtokrate centralnih držav pride zanesljivo in kmalu.

KONGRESNA ZBOJNICA ODOBRIJA NAČRT ZA POTNE LISTE.

Washington, D. C. — Kongresna zbornica je sprejela načrt uprave za potne liste, po katerem ne sme nihče priti v Združene države brez dovoljenja ali jih zapustiti, če nima veljavnega potnega lista. Sprejemni predlog, da se dovoli državljanom, ki so sedaj v Kanadi, se vrniti v Združene države brez potnega lista, ni bil sprejet.

NOV REKORD V GRADNJI LADIJ.

Washington, D. C. — Kaj lahko izvrše ameriški inženirji in delavci, so zopet pokazali, ko so spustili v vodo parnik Tuckahoe, ki so ga zgradili v Campdenu, N. Y. Ladja nosi 5.550 ton. Vzelo je manj kot trideset dni, da so ladjo dogradili tako daleč, da so jo spustili v morje. To je rekord v gradnji ladij, na katerega so lahko ponosni ameriški delavci in inženirji.

Profesor Masaryk v Chicagu.

OKOLI DVE STOTISOC OSEB POZDRAVILO ČESKEGA REVOLUCIONARJA.

Masaryk odpotuje iz Chicaga v Washington v važni misli.

Chicago, Ill. — Ogromna ljudska množica je stala pred postajo Northwestern železnice in bližnjih ulicah, ko je v nedeljo ob dveh popoldne pridrhal vplan na postajo, ki je pripeljal Tomaž G. Masaryka, voditelja československega revolucionarnega gibanja. Na peronu ga je pozdravil sprejemni odbor, sestavljen iz zastopnikov českih in drugih slovanskih organizacij. Zastopano je bilo tudi Slovensko republikansko združenje po svoji eksekutivi. Po izmenjanju kratkih pozdravnih nagovorov in predstavljanju zastopnikov organizacij, je sprejemni odbor z Masarykom odšel na ulice, kjer so ga ljudske množice pozdravile z živjo, slava, na zdar in hura-klici.

Organizacije in avtomobili so se uvrstili in ogromni pohod se je pričel pomikati proti Blackstone hotelu. Bilo je do 40.000 tisoč oseb v pohodu, ob straneh so pa goste ljudske množice tvorile špalir ob kolodvoru do Blackstonea, ki so burno pozdravljale revolucionarja Masaryka. Ljudsko množico, ki je pozdravila Masaryka, cenijo na dve sto tisoč oseb.

Pred hotelom Blackstonea je Masaryka pozdravil Harry Pratt Judson, predsednik univerze v Chicagu. Masaryk se je Judsonu zahvalil v angleščini in potem je govoril v češčini nepregledni množici, ki je stala na Michiganskem bulvardu. Za njim so adresirali ljudstvo še drugi voditelji českega revolucionarnega gibanja.

Po končanih govorih je odšel Masaryk v hotel, kjer so ga intervjuvali zastopniki revolucionarnega gibanja med drugimi slovanskimi narodi in časnikarji. Za Slovensko republikansko združenje je govoril z njim Filip Godina, upravitelj Prosvete in zapisnikar eksekutive Slovenskega republikanskega združenja. Masaryk mu je dejal, da naj gre organizacija z delom naprej in ko se vrne iz Washingtona, da želi, da se sestane z eksekutivo S. R. Z.

Profesor Masaryk je po imenu še vedno član avstrijskega parlamenta, ki ga je von Seidler, avstrijski minister, poslal domov, ravnotako je pa še vedno izrečena smrtna obsodba nad njim radi njegovega revolucionarnega dela proti nemški in habsburški avtokraciji. Zdaj je na poti v Washington v važnih zadevah za svetovno demokracijo.

V Chicagu že ni bilo dolgo take demonstracije za svetovno demokracijo in proti nemški in habsburški avtokraciji, kot je bil sprejem profesorja Masaryka.

\$150,000 ZA IZČIŠČENJE ILLINOJSKEGA KANALA.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je dovolil \$150,000 za izčiščenje Illinoiskega kanala od Lockportu, Ill., do reke Illinois. V strokovnjaških krogih pričakujejo, da bo kanal izčiščen v šestdesetih dneh. Kadar bo kanal izčiščen, bodo lahko prepeljali do 25.000.000 ton tovora po vodnih poteh v srednjem zapadu. Prevalci so obljubili vladi, da se poslužijo vodne poti, ko bo kanal izčiščen in poglavljen.

S poglavljenjem kanala prično takoj. Ko bo delo končano, bo železnikom odvzeto veliko breme.

SPORAZUM Z OZIROM NA GRADNJO DELAVSKIH STANOVANJ.

Washington, D. C. — Kongresni konferenčni so se sporazumeli glede \$60.000.000 za gradnjo delavskih hiš. Konferenčni iz zbornice so sprejeli senatni predlog, da razpolaga s denarjem predsednik in ne delavski tajnik.

Tretje posojilo svobode podpisano nad vsoto.

DOBRA BATINA ZA KAJZERJA IN CENTRALNE AV. TOKRATE.

Podpisovalce cenijo nad 15.000.000.

Chicago, Ill. — Danes ne more nihče več dvomiti o uspehu kampanje za tretje posojilo svobode. Že v soboto popoldne so naznanjala poročila iz Washingtona, da je posojilo svobode podpisano za \$3.346.628.250 in zakladniški uradniki so se izrekli, da preden bo polnoč se bodo podpisovanja silno pomnožila.

Ljudstvo v Chicagu je podpisalo za \$150.000.000 tretjega posojila svobode in po zadnji cenitvi, ki še ni popolna, je 21 narodnosti podpisalo posojilo takole:

Nemci	\$2.959.654
Čehi	2.859.500
Italijani	2.700.000
Poljaki	2.500.000
Židje	2.400.000
Švedje	2.000.000
Grki	1.375.000
Jugoslovani	1.000.000
Norvežani	1.000.000
Ogri	750.000
Litvinci	677.000
Rusi	575.000
Danci	250.000
Francози	150.000
Belgijci	125.000
Armenci	120.000
Asirci	75.000
Švicarji	35.000
Sirci	34.000
Španci	30.000
Japonci	7.500

Od kar so Združene države vstopile v vojno, smo imeli tri posojila svobode. Pri prvem posojilu je bilo v Chicagu in okraju Cook podpisanega posojila za \$171.213.100. Podpisalci niso prešteti. Pri drugem posojilu je bilo 409.717 podpisovalcev, ki so podpisali za \$176.126.950 posojila. Pri tretjem posojilu cenijo podpisovalce na 750.000, ki so podpisali za \$150.000.000 posojila.

Statistični pregled o podpisovanju posojila v Združenih državah je sledeči:

Prvo posojilo.
Določena vsota . . . \$2.000.000.000
Podpis. posojilo . . . 3.035.226.850
Podpisovalci . . . (niso bili šteti).

Drugo posojilo.
Določena vsota . . . \$3.000.000.000
Podpis. posojilo . . . 4.617.532.300
Podpisovalci . . . (niso bili šteti).

Tretje posojilo.
Določena vsota . . . \$3.000.000.000
Podpis. posojilo . . . \$4.000.000.000
Podpisovalci . . . 15.000.000

Zvezda pomeni, da številke niso uradne in da se lahko še povečajo.

Cenijo, da je vsega posojila do sedaj bilo podpisanega v Združenih državah za \$10.652.760.150.

KDO DOBI \$10.000.000?

Chicago, Ill. — Kdo dobi \$10.000.000 ki jih je plinska družba zaračunala preveč konzumentom? To je sedaj dnevno vprašanje.

Ali bo denar vrnen 60.000 konzumentom, ali ostane plinski družbi, ali ga dobi kdo drugi? Vse oči so obrnne na občinske svetovalec John A. Rieherta, Thomas J. Lineha, John Bauerja, Willis Nanceta, William F. Lippsa in Harry A. Litterja, ki tvorijo odbor odborov iz občinskega sveta. Prvi štirje so demokratje, zadnji sta republikanec.

Če mestni svet imenuje odborika za izprazneni mesti v odboru, bo Riehberg še nadalje vodil pravdo za \$10.000.000 in konzumentje bodo dobili denar.

Če odbor odborov dovoli županu Thompsonu in Ettelsonu imenovati odborika za izprazneni mesti v tožbenem odboru, bo Riehberg najbrž odslavljen in tožbo bodo vodili po izjavi Riehberga ljudje, ki niso nasprotni plinski družbi.

Pravdnik Riehberg pravi, da gre \$10.000.000 konzumentom.

Špijonska predloga sprejeta.

48 SENATORJEV GLASovalo ZANJO IN 26 PROTI.

20 let ječe in 10.000 denarne globe za vsak prestop.

Washington, D. C. — Senat je sprejel k predlogi o špijonaži spremembni predlog, ki določa 20 let ječe in \$10.000 denarne globe za vsako osebo, ki z besedo ali pisavo širi proti Združenim državam ali širi punt proti Združenim državam ali pa podžiga, da se omeji produkcija v vojni industriji.

Špijonska predloga je bila inicijativna pred enim letom, toda v tem času so ji bili dodani spremembni in dodatni predlogi.

Pri glasovanju je bilo oddanih 48 glasov za predlogo, proti nji pa 26.

Za predlogo demokratje:

Ashurst, Blackham, Chamberlain, Culbertson, Fletcher, Gerry, Quinn, Henderson, Hittelman, Hollis, Jones (N. M.), King, Kitchin, Lewis, McKellar, Myers, Overman, Owen, Republikaanci: Call, Fall, Jones (Wash.), Lusk, McComber, Proti predlogi demokrata: Hardwick, Reed, Republikaanci: Knox, Lodge, McNary, New, Norris, Owen, Sherman, Smart, Underwood, Watson, Weeks.

Predloga je bila popravljena od konferenčnega odbora in pravi, da izvrši vsakdo kaznjivo dejanje, ki nameroma piše, objavi ali tiska v žaljivem, nelojalnem ali umazanem jeziku o formi vlade, ustavi, armadi ali mornarici, zastavi, uniformi armade ali mornarice Združenih držav.

Senatorji v opoziciji so najbolj nasprotovali tej točki in so rekli, da bo vsakdo kaznovan, ki kritizira vladne uradnike.

ORGANIZACIJA MORNARJEV PRIPOROČA, DA VLADE PREVZAME LADJE NA VELIKIH JEZERIH.

Washington, D. C. — Mornarska organizacija priporoča, da vlada prevzame vse ladje na Velikih jezerih, da ne pride do stavke.

Voditelji organizacije pravijo, da so mornarji pripravljani, da prenehajo z delom, ker se lastniki ladij na Velikih jezerih, organizirani v Lake Carrier's Association, nečesto pridružijo ladijskemu odboru in mornarski organizaciji, da dobe novince za trgovsko mornarico.

BITKA MED BANDITI IN POLICAJEM.

New Castle, Pa. — Policaj James Cusela je bil v bitki s banditi tako težko ranjen, da je drugo jutro umrl. Dva bandita sta mrtva; enega so ustrelili policaji, drugi je izvršil samomor. Policajski kapitan A. L. Jenkins iz Youngstowna se nahaja v bolnišnici valed rane, ki mu jo je povzročila krogla iz banditovega samokresa v boju, ki se je vršil v Youngstownu, ko so banditje ušli policiji v New Castlu.

Policaja Cusela so zadelo tri krogle v trebuh. Prišel je na pomoč, ko so banditje hoteli oropati prehranjevališče, v kateremu so prebivali sami tujzemci.

Pascu Teodor je bil zadet v srce, 33-letni Teodor Grintz iz Detroita je pa izvršil samomor, ko je bil ranjen v trebuh v bitki s policaji v Youngstownu. Tretji bandit je pobežnil.

Na zapadnem bojišču se vrše lokalni boji.

VELIKA TOPNIŠKA BITKA NA ITALIJANSKI FRONTI.

Angleški uspehi v Pikardiji in Flandriji.

Rm, 6. maja. — Vojni stan poroča: "V dolnima Lagarina in Astico in v okolišču Fossalta je zelo narasel ogenj sovražne artilerije. Naši topovi so razpršili sovražne čete v Stelvicu, zadeli postajo v Roveretu, razstrelili vlak s strelivom v Conglianu in povzročili veliko eksplozijo na levem bregu Plave nasproti Nervese. Med Brento in Plavo so bili večeraj lokalni boji med patruljami. Naši in angleški letalci so zelo delavni. Vrgli so devet ton bomb na sovražne hidroelektrične naprave, bombardirali so aviatško polje v Campio Maggiore in vrgli na tla osem avstro-nehških eroplanov."

Amsterdam, 6. maja. — Avstrijsko uradno poročilo z Dunaja se glasi, da se vrše luti topniški dvoboji na vsi italijanski fronti. Italijanske ogledne čete ob nižji Pavi so bile razpršene.

Zavezniški uspehi na zapadni fronti.

London, 6. maja. — Vojni stan je danes javil, da so angleške čete dosegle uspeh v večerajšnjih bojih v Pikardiji in Flandriji.

Poročilo se glasi: "V prejšnji noči so naše čete izvršile uspešne manjše operacije med rekama Somme in Anere in južnoslopadno od Moriancourta. Kljub trdovratnemu odporu sovražnika, ki je imel v boju velike izgube, so naše čete napredovale na večjem delu fronte. Ujeli smo 150 mož in vplenili dve strojni puški in zakopni možnar. Uspešni lokalni boji so se vršili tudi v okolišču Loconna in reke Lawe; naše pozicije so bile izboljšane. V ostalem je položaj nespremenjen." Sinoči je angleški vojni stan poročal:

"Francoske čete so danes ujele večje število Nemcev v bojih naokrog Loera na Flandrskem. Izvzemli lokalnih spopadov in artilerijske delavnosti na nekaterih krajih fronte nimamo kaj drugega poročati."

Francosko uradno poročilo pravi:

"Južno in severno od reke Avere so bili večeraj topniški boji, toda infanterijskih akcij ni bilo. Drugih važnih vesti ni."

Nemški generalni štab je paval sinoči sledeče:

"Francoske divizije so po ljutih topniških pripravah napadle goro Kemmel in postojanke blizu Bailleula, toda bile so odbite in ujeli smo 300 mož. Zapadno od Bailleula je nameravala napasti angleška divizija, ali naš topniški ogenj je preprečil napad; ravno tako so se izjalovili močni angleški napadi južno od Hebuterna. Na bojišču ob reki Somme je bilo artilerijsko bojevanje. Drugače ni nič novega."

Iz nemškega poročila je razvidno, kakor da so zaveznički v ožji zivni na flandrski fronti in Nemci se samo branijo.

Belgijsko poveljništvo poroča, da so nemški topovi precej aktivni na skrajnem severnem koncu flandrsk fronte v okolišču Nieuporta na obali Severnega morja. Militaristični izvedenci sklepajo iz tega, da bo Hindenburg morda poskušal svojo srečo v tem okolišču s prihodnjim napadom, ako sploh namerava še kaj napadati.

V hrbljih pred Ypresom se nahaja s francoskimi divizijami tudi divizija Maročanov iz Afrike, ki se je odlikovala v lanskih bojih na lorenaki fronti, kjer so zdaj Američani.

Američani posekali nemško patruljo.

London, 6. maja. — Časnikarska depeša, ki je prišla danes s (Dalje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 na pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vso, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Marec 30—18) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovite jo praviloma, da se vam ne ustavi list.

AVSTRIJSKIM AVTOKRATOM GRE ZA NOHTE.

Avstrijski in nemški avtokratje so poskusili sedaj svojo srečo na italijanski fronti. Tako so poročali z Dunaja v soboto. Druga brzojavka iz Amsterdama pravi, da je tudi Karl, cesar po "milosti božji", odpotoval na italijansko fronto.

Brzojavka iz Washingtona v soboto poroča nekaj drugega in sicer pravi, da poročila iz Rima ne govore, da je pričela avstrijska ofenziva.

Mogoče je res, da pride do avstrijske ofenzive na italijanski fronto, kajti morala avstrijskih čet se krha in bati se je, da se demoralizacija razširi na vse slovanske polke. To je zadnja karta, ki jo igrata avstrijski mogotci.

Ali če ofenziva ne obnese in ne prinese avstrijskim mogotcem drugega kot kupe mrličev? Kaj potem? Ali avstrijski krvniki računijo s tem, kajti polom zanje pride zanesljivo in s hitrimi koraki.

Pred prvim majem so dohajale brzojavke, da bo delavstvo v Avstriji manifestiralo na prvega maja proti vojni in za pravičen mir. V Ljubljani so se dogodile velike demonstracije proti habsburškim avtokratom. Po prvem maju je nastal nekakšen molk o notranjih dogodkih v Avstriji. Najmanjša vest ni prišla v svet, če so delavci v Avstriji izvedli svoj zaključek in če so se demonstracije v Ljubljani nadaljevale. Ta molk je sumljiv, posebno sumljiv, ker je došla vest z Dunaja, da je pričela ofenziva v Italiji, iz Amsterdama so pa sporočili, da je avstrijski Karl odpotoval na fronto.

Zakaj?

Na Dunaju se radi pobahajo, če je mir na prvega maja in da so delavci šli kot pohlevna jagnjeta v tovarne, dasiravno so zagrozili, da vstavijo delo in manifestirajo proti vojni in svojim avtokratom. Ta bahavost je izostala.

Se rajše se pa postavijo avstrijski krvniki z zlatimi ovrtniki in zlatimi našivi na rokavih, če so vdušili s krutim nasiljem demonstracije proti njim. Pa tudi o tem ni besede iz Avstrije, dasiravno so znali razbojnat v svet, da je "Karl" odpotoval na italijansko fronto.

Kakšen je notranji položaj v črnožolti monarhiji, je uganka, ker avstrijski mogotci ne puste vesti čez mejo, ki osvetljujejo razmere v Avstro-Ogrski. In avstrijski avtokratje vedo, zakaj to delajo. Ves svet hočejo preslepiti, da se narodi v Avstriji počutijo dobro pod habsburškim žezlom in da smatrajo za največjo nesrečo, če spode svoje tirane in odločajo sami o svoji usodi.

Take sleparske poteze ne vlečejo, posebno ne pri ljudeh, ki vedo, da se narodi v Avstriji pod komando dunajske kamarile ravnotako počutijo kot jetnik v ječi. S takimi sleparijami lahko farbajo ljudi, ki ne poznajo habsburške avtokracije. Na ljudi, ki poznajo avstrijsko avtokracijo, da se je obdržala v sedlu po znanem latinskem redu "divide et impera" (deli in vladaj), ne napravijo žonglerske umetnosti avstrijskih mogotcev najmanjšega vtisa.

Slovenski delavci, ki so bili že v stari domovini industrijalni delavci in so občutili kovano pest avstrijske avtokracije, se smejejo takim šahovim potezam avstrijskih mogotcev, ki se v zadnji uri oprijemljejo vsake bitke, da se rešijo pred potopom. Nanje nimajo vesti z Dunaja najmanjšega vpliva, če je pričela ofenziva, ali kam je šel avstrijski Karl, kajti cilj slovenskih delavcev je, da mora biti poražena avtokracija, ki ugroža ves civiliziran svet.

V Avstriji poka in stebri habsburške avtokracije se majejo. Neka druga brzojavka iz Amsterdama prek Londona pove, da je dr. Seidler kot ministrski predsednik nemogoče, kajti večina v parlamentu, obstoječa iz slovanskih poslancev, je sklenila, da ga ne posluša. Seydler je valed te akcije slovanskih poslancev preložil zasedanje parlamenta. Za preložitev zasedanja so se izrekli le nemški buržoazni poslanci, nemški socialisti pod vodstvom dr. Victor Adlerja so se pridružili slovanskim poslancem in zahtevali, da parlament zboruje. Kljub tej ogromni opoziciji je dr. Seidler preložil parlamentarno zasedanje.

Krčevito prizadevanje avstrijske vladajoče klike, da se obdrži v sedlu, govori jasno, da avstrijske avtokracije ni spametovala vojna in dogodki v črnožolti monarhiji. Habsburška avtokracija gre svojo staro pot, in zategadelj ni zanjo drugega zdravila, da črnožolta monarhija razpade, narodi, ki žive v nji pa osnujejo svoje samostojne države in določijo njih formo vlade s plebiscitom. Dokler ostane Avstro-Ogrska fevdno posestvo Habsburžanov, ne bodo narodi v nji odločali o svoji usodi.

In čim preje se to zgodi, toliko bolj je za demokracijo vsega sveta, kajti Nemčija in Avstro-Ogrska sta najbolj nazadnjaški državi na svetu, torej najbolj nevarni svetovni demokraciji.

DOPISI.

Ely, Minn. — Ni prav posebno lepo, da mora le priprosti rudar doprinesati žrtve domovini na altar. Saj ne bodo uživali svobode, ako jo dosežemo, le oni sami, nego vsi člani naroda.

Tu imamo precejšno število slovenskih trgovcev, od katerih jih je le par nekoliko prispevalo za gibanje Slovenskega republikanskega združenja. Kje ste ostali? Tu se ne gre za koristi kakega razreda, nego za osvoboditev slovenskega naroda, ki ječi že stoletja pod tujo nadvlado in ki se sedaj nahaja v silovitem političnem boju, da se jo otrese. Pri tem boju jim moramo pomagati vsi ameriški Slovenci in ne samo gotov del, kajti vaša dolžnost v tem oziru ni nič manjša, kot naša. Vsi smo sinovi enega naroda in dolžnost nas vseh je po možnosti sodelovati v borbi za demokracijo.

Tu niso na mestu izgovori: "Brez mene bodo tudi lahko naredili", ali, "mene tu ni potreba". V našem boju šteje vsak posameznik. Vsa današnja borba se vrši v smislu najpopolnejše organizirane sile, bodisi v vojaškem ali političnem pomenu besede. Zato nimajo trgovci prav nobenega vzroka odtegovati se našemu delu, pač pa ravno nasprotno: Oni so tisti, ki bi morali delovati povprečno aktivnejše kot priprosti delavci, kajti oni so tisti, ki jih narod podpira. In kot sem že zgoraj omenil, če dosežemo osvoboditev našega naroda, ne bodo pri tem izvezli trgovci, kajti doseglej bo bomo za ves narod. Zato je potrebno, da delujemo skupno, da se se borimo solidarno vsi tisti, ki v resnici žele svobodo našemu narodu in zmago demokraciji. Pri tem je potrebna doprinesati žrtve nam vsem, kolikor kdo more. Izvzeti so le reakcionarji in oboževalci avstrijske šibe, ki jo še vedno ljubijo, kljub temu, da so se morali vsled njene teže, ki je padala po njihovih hrbtih, izseliti v svobodno Ameriko, kakor mi. Od takih ljudi seveda ne moremo pričakovati pomoči v našem boju in jo tudi ne potrebujemo. Naš boj mora biti boj zavednega slovenskega ljudstva, ki se v polni meri zaveda važnosti sedanega časa in važnosti današnje borbe za osvoboditev narodov, ki ječe pod tujo nadvlado. Le ljudje, ki se v polni meri zavedajo boja za demokratske principe, štejejo v današnjem boju.

Opustimo vsako sebičnost v tem boju, kajti stvar je preresna, da bi jo zadrževali s takimi malenkostmi, ki pa včasih niso malenkosti, ker postanejo le prevečkrat usodopolne za gibanje ali organizacijo, v kateri se pojavijo. Vi veste, da se ogromna večina Slovencev v domovini nahaja v boju proti tiraniji avstrijske vladavine. Ravno to se lahko reče o Hrvatih. Njihova zahteva je neodvisna jugoslovanska država. Prijatelji, roko na srce, pa premislite mo žrtve, ki jih doprinesajo Slovenci v domovini, zato, ker pasno in odkrito izražajo svojo zahtevo po svobodi. Za tako stvar morajo imeti mnogo poguma, kajti v Avstriji so danes vsilice se ravno tako trdne in rabeljiti ravno tako številni, kot so bili v začetku vojne. V ječah ima avstrijska vlada vedno dovolj prostora za nove mučenike. Če ga jim zmanjka, potem se jetnike lahko postreli, ker so tako še manj nevarni, kot pa če bi bili zaprti v ječah, kjer se jih po kakem naključju še lahko osvobodijo.

Ali naj mi ameriški Slovenci omalovažujemo njihov boj? Tega še smemo, kajti njihov boj je naš boj, v katerem jim moramo z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago pomagati. Slovenci na Elyu, zdramite se in priključite k lokalni organizaciji S. R. Z. Prispevajte lahko ko

likor morete, od 5c naprej. To je malenkostna svotica, katero vsakdo lahko pogreša. Pomnite, da je naše delovanje odvisno od gmočnih sredstev, brez katerih je vsako delo v današnji družbi nemogoče. Le močna organizacija, ki bo imela tisoče članov in dovolj gmočna sredstva, nam bo prinesla uspehe. Danes zmaguje je tiste armade, ki imajo boljše orožje, ki so bile na vojno pripravljene. Mnogi, ki na bitko niso pripravljene, ne štejejo mnogo, kadar se zakadi vanje polk izvežbanih vojakov, ki jo kmalo nadvlada.

Slovensko republikansko združenje mora postati organizacija, ki bo v vseh ozirih pripravljena za izvršitev svojega programa. V to so nam potrebne močne krajevne organizacije po vseh naselbinah, kjer žive Slovenci, ki naj tvorijo mogočno enoto Slovenskega republikanskega združenja. Le na ta način nam bo mogoče zanesiti naše gibanje v jugoslovanske province, oziroma pomoči že obstoječemu gibanju v domovini in ostalih jugoslovanskih teritorijah za jugoslovansko federativno republiko.

Kajzerizem in avstrijska birokracija bosta končno morala podleči, kajti pritisk demokracije postaja vedno silnejši. Danes se še lahko poslužujejo policijskih sredstev proti ljudstvu, ki zahteva ravnopravnosti, a dajo mu puške in topove. Ni je države na svetu, v kateri bi že desetletja vladal tak kaos, kakor v avstro-ogrski monarhiji. Ta kaos je postal zadnje čase že tako kritičen, da dela avstrijskim vladajočim faktorjem in vsenemstvu velike skrbi, kajti nezadovoljnost avstrijskega ljudstva dobiva bolj in bolj revolucionaren značaj. Vse kipi in vre in v temu vrenju in kipenju so zelo živahni tudi Slovenci, proti katerim je vlada pričela ponovno z brezobzirnim stopanjem. Enkrat, pravijo, je vsake stvari konec in k temu koncu je obsojena tudi avstrijska tiranija. V interesu demokracije pa je, da pride ta konec čim hitreje mogoče; in ker smo ameriški Slovenci za demokracijo in za svobodo jugoslovanskih narodov moramo tudi dejansko pomagati k temu cilju.

Slovenci na Elyu, kakor tudi po drugih slovenskih naselbinah železnega okrožja so pričeli z delom za S. R. Z. Če se bo večina minnesotskih Slovencev zavzela za to delovanje, bomo predstavljali močan del Slovenskega republikanskega združenja. Ispusti mo besedico "če" in recimo: "Mi bomo postali močni del organizacije S. R. Z."

Apeliramo na vse tiste člane elijske krajevne organizacije, ki se že pristopili kot člani in stalni prispevatelji, da se tudi redno udeležujejo sej in se zanimajo za delovanje organizacije in njer program. Nikar se ne poslužujte neumnega izgovora: "Brez mene bodo že opravili." To ni res: ravno vsled tega, ker se je preveč ljudi posluževalo takih izgovorov, so propadle organizacije in mnoge koristne ideje so morale vsled nezanimanja od strani ljudstva utoniti v morju pozabljenosti.

V našem boju potrebujemo vsakega, kajti vsakdo predstavlja del moči, ki nam je potrebna. Dne 12. maja ob polosmih zvečer se vrši seja krajevne organizacije v prostorih Slovenske šolnice. Odkovite se temu vabilu vsi, ki ste vneti za stvar. Na te seji naj ne manjka nikogar: v dnevnem redu bo več zelo važnih točk, zato je potrebna navzočnost in sodelovanje nas vseh.

Jacob Kunstelj, tajnik krajevne organizacije SRZ.

East Helena, Mont. — Dolga časa je pričakujem, da se boste priključili k lokalni organizaciji S. R. Z. Prispevajte lahko ko

iz je naselbine tisti, ki so tu živeli po par let in se potem izselili, toda za življenje v naselbini se tudi potem še zanimajo. Ravno zato vlada toliko zanimanje za dopise slovenskih listih. Tudi je po Ameriki raztresenih veliko bivših članov društva Slovenski Lovec, št. 143, SNPJ, ki so sedaj člani drugih društev naše jednote. Ker vem, da jih bodo vesti iz tukajšnega kraja zanimale, sem se namenil, da jih nekoliko opišem, da nes, 1. maja na delavski praznik E. Helena se nahaja na zelo prijazni ravnini, v njeni okolici se nahajajo farmerske naselbine. Tukajšna rudotopilnica, v kateri je uslužbenih največ tukajšnih Slovencev, je pričela sedaj na pomlad z živahnim obratovanjem. Pozimi se je bolj slabo delalo, poletu pa, ko prihaja več ruđe, je tudi topilnica bolj zaposlena.

Z dnem prvega maja je nam družba, ki lastuje tukajšna topilnice prostovoljno povišala plačo za 25c na dan. Tudi bomo od sedaj naprej dobivali plačo dvakrat v mesecu in ne samo enkrat, kakor dosedaj. Če bo ta nova naredba delavcem kaj koristila, jaz ne vem. Kar se mene tiče, mislim, da bo bolj koristila trgovcem, kakor pa delavcem. Tudi, od povišanja plače ne bodo delavci nič na boljšem, ker je tu navada, če se poviša plača naprimer za 25c dnevno, bodo pa potrebščine poskočile percentuelno še enkrat toliko.

V rudotopilnici dela nekaj čez dvesto ljudi, največ Slovencev in Hrvatov.

Tukajšni delavci so kupili za 16,500 dolarjev liberty bondov tretjega vojnega posejila. To je za tako malo število delavcev, katerih plače so vse kaj drugega kot sijajne, precej lepa svota.

V topilnici so zgradili lanko leto 400 čevljev visok dimnik, ki napravlja na gledalec prijeten vtis.

Dim, ki se kadi iz rudotopilnice, je strup za rastlinstvo. Farmerji po zapadu so imeli že velike hoje z bogatimi korparacijami rudotopilnice, ker jim je dim delal za stotisoče dolarjev škodo. Vrskli so se dolgoletni sodnijski procesi med farmerji in lastniki rudotopilnic vsled škode, ki jo je povzročal strupeni plinski dim in prah iz topilnice na poljskih pridelkih. Končni rezultat teh bojev je bil ta, da nekatere topilnice, ki so se nahajale v farmerskih okrožjih ustavile obratovanje in so družbe zgradile nove v goratih krajih ali pa v pustinja, kjer ni farmerjev. Nekatere družbe pa so se poslužile novih iznajdb, s katerimi "vjamemo" ves dim, ki se ga potem potem gotovih procesov napravi neškodljiva, kar se mu odvzame ves trupen in škodljiv snovi, tako da končno ne prihaja iz visokega dimnika nič drugega kot malo sivga dima, medtem ko se je preje valilo obilje črnega dima, ki je imel v sebi vse strupene snovi, ki se dobe v svinčeni, bakreni in drugih rudah. Ta dim je prihajal iz plavžov, v katerih se topi ruđa. Vsi, kateri so že kdaj delali v topilnicah po zapadu, vedo in poznajo učinke strupenih plinov, najslabša na delavčevu zdravju, ali pa na rastlinstvu.

Dimnik, ki sem ga preje omenil, je bil z ostalimi stavbami, ki so potrebne za uničevanje strupenih plinov, dogotovljen meseca aprila. Dne 20. aprila se je pokazal iz njega prvi dim.

Obžalujem, ker nimam slike tega mesteca, da bi se natisnila v Prosveto. Ker sem že pri dnevniki Prosveta, naj mimo gredo omenim, da je list vsem naročnikom zelo po volji, ker dobe v njem največ svetovnih novic in obilico drugega zanimivega gradiva.

Tu prično enkrat meseca maja z gradnjo nove klavnice, ki bo stala do 200,000 dolarjev. Ko zgozove klavnice, bodo pričeli z vrzadno sladkorne tovarne; kadar se vsi ti načrti izvrše, bo postala E. Helena pravo industrijsko mesteco.

Tukajšni denarni zavod (hranilnica) je že mnogo koristil prebivalstvu E. Helene. Sedaj pradijo da dobimo še en denarni zavod, tako da bomo imeli dovolj prilike spravljati naše prihranke, samo če jih kaj bo. Ko bi nam družba izboljšala našo plačo vsaj en dolar dnevno, potem bi se je dal kak kvoderček na stran. Pri sedanjih plačah je pa to jako težko.

Tu imamo dve ljudski šoli, javno in pa privatno katoliško šolo.

Sedaj grade novo občinsko ljudsko šolo, ki bo večja in modernejša od prejšnje. Stala bo \$30,000. V tej šoli bo, ko bo dograjena, upošljenih 12 učiteljskih mest. Ta šola bo imela značaj višje šole, da bo bodo tisti učenci, ki bi želeli pohajati v šolo se potem dokončajo ljudsko šolo, imeli priliko v novi šoli zadostiti svojim željam, po višji izobrazbi. Lako se reče, da je naše mesteco, tudi majhno, s šolstvom dovolj preskrbljeno.

Tu so štiri slovenska podpora društva. Kot sem čul, so član društva Slovenski Lovec, št. 143, SNPJ, kupili za precej velike svoto liberty bondov, prvega drugega in tretjega vojnega posejila. Koliko tisočakov so investirali v bonde, mi ni znano, temveč le toliko, da precej. To prav razveseljuje dejstvo, da naši rojaki tako zelo zanimajo za našo novo domovino.

Čas bo, da končam svoj dopis nato, ker mi je morda zmanjkalo novic, nego zato, ker mi zmanjkalo črnila. Na peresu ga še ravno dovolj, da se podpisam za našo novo domovino.

Naročnik dnevnika

BANDITJE VPLENILI \$4,000.

Cleveland, O. — Banditi so vstavili in oropala L. M. Gezel blaginjska neke stavbinske družbe za \$4,100. Plen sta odnesla varno.

POVIŠANJE MEZDE ZA JE LARŠKE DELAVCE.

Chicago, Ill. — Revija "Trade Review" poroča, da je meza povišana 600,000 jeklnih in železnarskim delavcem. Od je vojna pričela, znaša povik 153 odstotkov in navadni dela prejmejo po 38c na uro.

ZADNJE VESTI

AVSTRALCI IZVOJEVALI ZMAGO.

Z britsko armado na Francoski, 6. maja. — Sinoci so avstralski zapadno in jugoslovanski od Morlanourta, med Auro Somme, dali zopet dobro leko Nemcem. Vdri so na 2000 yardov široki fronti/500 jardov glob v nemške pozicije. Sovražnik je krepko branil, toda pomalo mu ni nič. Nemci so imeli like izgube, Avstralsci so se pahnili a 150 nemškimi ujetniki.

HOLANDSKI AGENT POROČA KAJZERJEVE MIROVNE POGOJE.

London, 6. maja. — Balpo minister za zunanje zadeve, sporočil v nižji zbornici, sovranski ni stavil mirovne nudbe. Temu je dodal: "V tej deželi ni zastopne nevtalne države, ki bi bil st določene ali neformalne sugte za mirovna pogajanja." "Daily Mail" pravi, da je neki mirovni emisar bil zelo laven, dosegel pa ni najmanj uspeha.

Central News Dispatch je B ga pravi, da je emisar Jonkheer Colyn, bivši vojni minister.

Jonkheer Colyn je šel na Aniko v minolam tednu kot rokomistje, da razloči britskim radnikom težkoče, ki jih je vročila zahteva Nemčije, da vajo skoti Holandsko materij.

Brzojavka iz Haaga pripove je, da je Jonkheer Colyn prval sledeče:

1. Nemčije se odpove vsem btevam na zapadu.
2. Vpustavljenje Belgije.
3. Alpacija in Lorena postata avtonomni v nemški sventi.
4. Status na vzhodu ostane je sedaj.

5. Avstrija napravi gotovo cenije Italiji v Trentinu.

6. Balkansko vprašanje se na mednarodni konferenci.

7. Kolonijalna vprašanja, joča se Afrike in Male Azije, stijo vojskovalci na konferenci.

8. Nemčije se odpove protu ratu nad Klačdom, v zamdo bi gospodarske konccije v taju.

NAVADNA NEMSKA ŠAHN POTEZA.

Washington, 6. maja. — V krajnjih diplomatskih krovinaduje mnenja, da nima aka mirovna poudaba, kot je ročaje brzojavke, druga na na kot razvojni avnabha.

VESTI Z BOJIŠČA.

(Nadaljevanje s prejšnjega)

fronte, pravi, da se ameriške čete na somskem bojišču nahajajo južno od Grivenesa in zapadno od Montdidiera.

(Grivenes je štiri milje severozapadno od Montdidiera in pet milj južnovzhodno od Amiensa. Ta okoliš se nahaja na južnozahodnem koncu nemške fronte.)

Z ameriško armado v Franciji, 6. maja. — Ameriške patrulje so včeraj zjutraj invadirale tristo jardov nemških zakopov in prišle v vas Amerviller na lorenški fronti. Tam so Američani prišli v dotika s nemško patruljo, ki je štela sedem mož. Američani so ubili tri Nemce in ostale štiri so ujeli.

V zapuščenih zakopih v gozdu Brule, ki so jih naši vojaki ostavili 12. aprila, so ameriške patrulje opazile večje število Nemcev s strojnimi puškami in orodjem. Nalji topovi so pričeli takoj bombardirati dotične jarkove in ko so jih patrulje pozneje zopet obiskale, ni bilo več videti niti enega Nemca tamkaj; pustili pa so par strojnih pušk in orodje, ko so naglo bežali pred našimi granatami.

Z balkanske fronte.

Pariz. — Uradno poročilo o operacijah na macedonski fronti se glasi: "Zapadno od Doiranskega jezera, ob reki Černi in vzhodno od jezera Presha se nadaljujejo ognjeniki boji Srbske čete so uspešno nspadle bolgarsko postojanko. Sovražnik je izgubil dva čolpna."

Turki poročajo o angleški zmagi.

Carigrad čez Berlin in London, 6. maja. — Uradno turško poročilo se glasi: "V Mezopotamiji so angleške čete po močnem napadu zavzele teritorij južno od Kirkuka. V Palestini se nadaljuje silovito bojevanje vzhodno od reke Jordana. Sovražni napadi so bili odbiti."

Dnevni seznam izgub.

Washington, 6. maja. — Vojni departement je danes obelodanil lističe 88 imen. Izgube so porazdeljene: Šest mož ubitih v boju, trije umrli za ranami in devet valed bolnih, dva sta smrtno ponesrečena, ki je težko in 48 lahko ranjenih in 15 mož pogrešajo.

Včeraj objavljena lista izgub vsebuje 119 imen. Izgube so porazdeljene: Deset mož ubitih v boju, eden je umrl za rano in eden valed bolnih, dva sta smrtno ponesrečena in dva sta umrla iz neznanega vzroka, 26 mož je težko, 61 lahko ranjenih in deset mož pogrešajo.

Skupne ameriške izgube na suhom in morju znašajo do danes 2500 mož.

Vzroki iz inozemstva.

AVSTRILJA NAMERAVA POVLACITI JUGOSLOVANSKO GIBANJE.

Curich, 6. maja. — Iz Monakove poročajo, da je avstrijska vlada odgodila državni zbor iz glavnih razlogov, da bo lahko zatrla gibanje Jugoslovancev v dvojni monarhiji. Avstrijska vlada namerava uvesti stroge naredbe proti Jugoslovancem.

Z Dunaja je prišla vest, da so demisionirali trije avstrijski ministri: Silva Farnosa, poljedelski minister, Rusin Horbanseki in Slovenec Zolger. Resnignirali so iz protesta proti vladnemu načrtu za potlačanje revolucionarnega gibanja na Češkem.

(Iz te brzojavke je videti, da nameravajo habsburški razbojniki prirediti s ponovnimi progoni in brutalitami na Češkem, Slovenem in Hrvaškem. Ali se jim ponudi nakana?)

Nemško-holandaska pogodba.

Haag, Holandija. — J. London, holandski zunanji minister, je danes objavil zbornico, da je napeljal med Nemčijo in Holandijo pogodbo. Dejal je, da je Nemčija zahtevala nizozemsko vlado za omajenje prevoza peska in kamna na Danskem čez holandsko območje. Ihtovoz je omejen na 1.000.000 ton letno, kar vedno daje povprajno belgijskih cest. Holandska je po odstopila od zahteva, da se ustanovi v Belgiji posebna komisija, ki bi kontrolirala prevoz materiala.

Mirovno pogajanje v Rumuniji. Amsterdam. — Iz Berlina javljajo, da je mirovno pogajanje med Rumunsko in centralnimi državami končano in pogodba čaka samo še na podpise. Zdaj se vrše razprave o dodatni trgovinski pogodbi.

Kako pravijo Nemci svojem "tenku".

Pariz. — Vojni dopisnik lista "Temps" piše: "Nekdo me je pred kratkim vprašal, kako imenujejo Nemci svoj "tenk" ali oklopni voz. Iz vpletenih nemških listih je zdaj razvidno, da nemški izraz "tenka" je "Sturmpanzerkraftwagen".

102. ameriška avijatika izgubila življenje v enem letu.

Washington, D. C. — Vojni departement javlja, da sta 102. ameriška avijatika izgubila življenje na ameriških in kanadskih vežbiščih od 24. aprila 1917. V tem času se je vadiilo v letanju 8000 mož na šestnajstih avijatiških vežbiščih.

General French novi governor na Irskem.

London. — General French, dosedanj vrhovni poveljnik angleške domobranske armade, je imenovan governorjem na Irskem. French je predlasko spomlad potlačil s svojimi četami irsko ustajajo.

Papež ne bo posredoval za mir.

Rim. — V Vatikanu izjavljajo, da papež ne bo še zdaj posredoval v prid miru kakor so zadnje dni poročali iz nemških virov.

Eksplozija na nemškem kolodvoru.

Pariz. — "Matin" ima poročilo iz Curicha, da je misteriozna razstrelba uničila postajo električne železnice v Frankfurtu.

500 Kitajcev utonilo.

Peking. — Več kakor 500 Kitajcev je izgubilo življenje na parniku Kiang-Kvan, v katerega se je zaletela kitajska topničarka Čutai. V koliziji je bila poškodovana tudi topničarka, tako da ni več za rabo. Pomota pri signalih je povzročila nesrečo.

Grška armada na macedonski fronti.

London. — Grška armada, mobilizirana in opremljena z vsem potrebnim, se je pojavila zadnji teden na macedonski fronti. Grške čete bodo zavzele tisti del fronte, kjer so Bolgari. S tem se začne vojno stanje med Grško in Bolgarsko.

Ameriška delavska misija v Franciji.

Pariz. Delegacija Ameriške delavske zveze je v konferenci z izvrševalnim odborom francoske Generalne delavske zveze. Sestane se bo vršil tudi z ekskutivno socialistične stranke.

Pri večeršnjem sprejemu ameriških delegatov je dejal minister za delo Collard, da bodo našli vse francosko civilno prebivalstvo v tovarnah, laboratorijih in na polju. "Vsa Francija je pretvorjena v delavnico in vsi smo delavci," je rekel Colard.

James Wilson, načelnik delavske misije, je dejal v intervjuju, da hoče ameriško delavstvo najprej Nemce nabiti in šele potem govoriti z njimi o miru. "Mi stojimo na stališču, da morajo biti Nemci najprej tepeni in vrženi nazaj za svoje meje, predno se bomo sešli z njimi v kakršnikoli konferenci," je poudarjal Wilson.

Vesti iz Rusije.

Sovjet zahteva odpoklic zavezniških konzulov v Vladivostoku.

Moskva, 6. maja. — Komisar zunanjih zadev Čičerin je predložil amerišnemu, angleškemu in francoskemu zastopniku zahtevo sovjeta, da naj zavezniški in Združene države čim prej odpokličejo svoje konzule iz Vladivostoka. Sovjet doži zavezniške konzule, da imajo nekakšen dogovor s protibolševiško, kozoško stranko v Sibiriji. Obenem je Čičerin vprašal zastopnike zavezničev, če jim je znano, da namerava Japonska podpirati protirevolucionarne elemente v Rusiji; ako je to res — je dejal Čičerin — potem bo ruska federativna republika primorana storiti stroge korake proti osebam, ki so v zvezi s kakšnim protirevolucionarnim gibanjem.

Bolševiki bodo branili Kronštad.

Moskva, 6. maja. Finska bela garda zahteva, da Rusi izpraznijo trdnjavo Kronštad. Delavsko-vojaški svet v Kronštatu je mobiliziral čete za obrambo trdnjave.

Bivšega carja so premestili.

London, 6. maja. — Reuterjev poročevalec v Moskvi poroča, da je bolševiška vlada premestila bivšega carja Nikolaja Romanova, njegovo ženo in eno hčer iz Tobolska, Sibirija, v Ekaterinograd, gubernija Perm v Uralskih gorah. Sovjet je pojasnil, da je bila preselitev Romanovcev potrebna, ker so bili monarhisti v Sibiriji aktivni in bivši car bi morda z njihovo pomočjo pobegnil. Poročilo ne omenja Nikolajevga sina, toda najbrž je tudi on šel z očetom.

Kajzer vlada s jeklom in krvjo v Ukrajini.

Amsterdam, 6. maja. — Na interpelacijo nekaterih nemških poslancev, dali je res, da Nemčija postopa brutalno z Ukrajino in iz kakšnega vzroka je nemški general dal zapreti nekatere ukrajinske ministre v Kijevu, je odgovoril podkancelar Payer pred glavnim državnozborskim odsekom, da je bila Nemčija prisiljena stro-

go nastopiti proti ukrajinski vladi, ki se je "zarotila" proti voditeljem nemške kampanje v Ukrajini.

Payer je dejal, da so Ukrajinci organizirali nekakšen "varnostni odbor", v katerem je bilo tudi več ministrov. Odbor se je shajal v hiši vojnega ministra in sklenil je pomoriti vse poveljnike nemških čet v Ukrajini. To je primoralo vrhovnega nemškega poveljnika, da v svojo varnost in interese Nemčije potlačiti zaroto.

V ostalem — je nadaljeval podkancelar — je sedanja ukrajinska vlada nezmožna izpolniti pogoje v mirovni pogodbi, zlasti kar se tiče izvoza živil in spomladanske setve. Zato pa mora Nemčija skrbeti, da dobi žito, ki ji gre po pogodbi.

Brzojavka ne pove, dali je podkancelar Payer zadovoljil interpelante s svojim odgovorom. Medtem pa še vedno prihajajo vesti iz Ukrajine o guerilskih bojih med ukrajinskimi kmeti in nemškimi četami.

Nemci zasegli rusko floto na Črnem morju?

London, 6. maja. — Iz Carigrada čez Berlin in Amsterdam poročajo danes, da so Nemci zasegli vse rusko bojno hrodivlje na Črnem morju, ki je bilo v Sebastopolu. Bivša nemška križarka "Goeben", ki zdaj pluje pod turško zastavo, je pomagala pri zajetju ruske flote.

(Ruska črnomoška flota sestoji iz desetih oklopnih, štirih križark in okrog 40 raznoševalcev, torpedovk in submarink ter drugih manjših ladij.)

Neprestani boji v Odesi.

Curich, 6. maja. — Iz Kijeva javljajo, da je Odesa prizorišče krvavega boja, ki traja dan in noč odkar so prišli tamkaj Nemci in Avstrijci.

Širom Amerike

FARMAR ARETIRAN; 4.000 BUŠLJEV PŠENICE ZA SEŽENJE.

Adrian, Mich. — Državni konstablerji so aretirali farmarja H. Wyman Welisa in zaplenili 4.000 bušljev pšenice, ki jo je držal proč od trga, da dobi sanjo visoko ceno.

Konstablerji so odšli po farmarja, ker je farmar dejal lokalnim oblastim, da ne proda pšenice, in da vstrelj vakega, ki se drzne stopiti na njegovo farmo.

KRVNI PSI NA SLEDI ZA MOŠKOLCE.

Rochester, Minn. — Oblastveni organi iščejo s krvnimi psi Tom Armstronga, bivšega mestnega čavkarja, ki je ustrelil svojo ženo in 14-letnega pastorka.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Izbrg. 17. junija 1907 v 6. št. Illinois.

GLAVNI STAN: 2887-29 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODSEK:

Prisednik: John Vagrad, box 290, La Salle, Ill.
I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 24, Grand, Kans.
II. Podpredsednik: J. H. Keli, 2408 Irving Ave., So. Chicago, Ill.
Tajnik: John Vanderbush, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Blagajnik: Anton J. Turbova, P. O. Box 1, Chicago, Ill.
Sopisnik: John Molek, 4008 W. 21st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

John Ambrosio, 251 box, Canonsburg, Pa.
Paul Berger, 741 — 1st St., La Salle, Ill.
F. E. Tancher, 674 Abney Ave., Rockspring, W. Va.

POROČNI ODSEK:

Anton Hrast, box 140, Canonsburg, Pa.
Jede Radich, box 432, Smithton, Pa.
Mudak Pletenik, 438 box, Bridgeville, Pa.
Jakob Miklavic, L. Box 2, Wilkes, Pa.
M. Petrovich, 12818 Hale Ave., Collinwood, O.

VERODNI "PROSVETA":

John Kavertich.

VEROVNI NADZORNIK:

F. J. Kera, M. D., 2908 So. Oak Ave., Cleveland, Ohio.
VSE DENARNE NADREJE IN STVARI, ki se shajajo gl. upravnega odbora iz S. N. P. J. naj se pošljajo na naslov:

JOHN VEREDERHAR, 2887-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDJE GENERALNEGA POKLOVANJA se pošljajo na naslov:

JOHN AMBROSIO, box 251, Canonsburg, Pa.

NADREJE PRIPILJIVE VERODINE, ki sta jih volili prvi in drugi stanec, se pošljajo na naslov:

ANTON HRAST, box 140, Canonsburg, Pa.

VSE DOPISI, razprave, članke, namakila itd. na "Prosveto" se pošljajo na naslov:

UMEDNIŠTVO "PROSVETA", 2887-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, ogledi, se pošljajo na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2887-29 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

V korrespondenci s tajništvo S. N. P. J., uradnih listov in upravnih listov "Prosveta" ne rabite imen uradnikov, naravnost napisite naslov, ki je na navodilu, ako šelite, da bo vaše stvar hitro rešena.

Seje glavnega upravnega odbora se vršijo vsake prve srede in tretje četrtke v mesecu. Sklepi ob eni uri popoldne.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njenimi idejami, podpiraj trgovca, ki oglašuje v Prosveti. V zalogi imam vse za vsakdanje potrebe — ne po smerni ceni.

ANTON SORNIK, Kaniška, Pa.

MARTIN RADI, brusar.

opozarja J. Kranjca v Mascoutah, Ill., da me v bodoče ne opravlja okoli, da pragačim, kajti jaz si pošteno slušim kruh s svojim delom. Jaz tebe ne opravljam nikoder in tudi tebi ni treba obrekovati mene. — Martin Radi, brusar.

Izvrstno zdravilo za želodec.

Za želodčne bolečine rabite zdravilo, ki vam ne le okrepi ves telesni sistem, temveč tudi uredi vaše prebavne organe. Še posebno stari ljudje potrebujejo to zdravilo. Ako nimate slasti do jedi, če imate zapke, če je vaš jezik nečist, ako imate slab okus v ustih ali pa če trpite valed slabe prebave, potem vzemite

Severov

Žalodečni grenčec

(Severa's Stomach Bitters), ki vam bo izvrstno pomagal. Hitro se boste počutili boljše, vaše slasti do jedi se vam vrne, paka vam bo prešla in prebavni in odvajalni del telesnega sistema se vam bo okreplil.

Posebno se priporoča starim in slabotnim ljudem in bolnikom kot za lahko odvajalno zdravilno sredstvo.

Tudi zdravi ljudje bi morali od časa do časa imeti po malo tega zdravila. Jemlje naj se vedno pred jedjo.

Na prodaj se dobi v lekarnah, črna in 75 centov in \$1.00. Ako pa sličajno vaš lekarnar nima tega zdravila, mu pošljite naj na zavodi za vro. Ako pa on tole tega izvršiti, tedaj pa vam, za mi pošljemo za omenjeno vrsto.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

STOPITE NA VRH

in dajte jim

HELMAR

turških cigaret

KAKOVOST. IZVRSTNA

ZAJEDAVCI.

Spisal Ivan Molek.

(Nadaljevanje.)

Martin je bil na jasnem, da je storil grozno neumnost. Oh, kako to peče, kako to grize!... Napil se je rakije, bil je pijan in prelomil zakonsko zvestobo, nesramno je zatajil svojo ženo — nesramni vlačugi na ljubo! Pet dolarjev, ki jih je bil namenil za cerkev, je zapil in deloma si je za nje kupil sramoto in greh... In danes, ko je nedelja, krščanski dan, se pa valja na postelji z bolno glavo, namesto da bi šel k maši; nikdar v svojem življenju še ni zamudil maše ob nedeljah, razen če je bil bolan.

"O Bog, vem, da si zdaj preveč srdit, da bi mi odpustil greh! Ali, kadar te bom prosil, takrat mi odpusti grehe!"

Mahoma se je potolažil. Grozna je neumnost, tako grozna, da bi se ubil, če ne bi imel vere, da mu je lahko vse odpušeno. Da, da — tudi največji greh je odpuščen, ako se grešnik resnično pokasa... In on se kesa in zaklinja: Bila je prva in zadnja neumnost in nikdar več!

Zunaj je bilo slišati korake in v spalnico je stopil John Mue. Bil je dobre volje kot po navadi — kakor da se ni nič zgodilo. Obledela, katero je oprala jutranja ploha, je bila že suha in polikana — in drugega vzroka ni imel za obžalovanje. Ej, John Mue je bil vreden gostilne in vreden pomočnik izletov kakor pes krepelec! Kaj mu bo to?...

"No, ali boš ves dan preležal, Martin? Poldne je že. Kako je pa z glavjo? In kako se drugače počutiš? Ne zameri, Martin! Bil sem pijan in zato sem te vzel v kloster — samo zaradi družbe, kajti samega te nisem mogel pustiti. Sicer ti pa ne sme biti žal. Peda ni vsak dan in navsezadnje — je bila zabava. Saj to ni nič! Vsi — vsi delajo tako in ti nisi prvi, ne zadnji..."

Martin ga je grdo gledal in trepalnice so se mu tresle. Če bi se vsaj resno oprostil, ne bi mu niti malo zameril, tako se pa še norčuje, nesnaga! Zato je molčal.

"Ali te še boli glava, Martin?"

"Ne vprašaj! — Kaj pravijo drugi? Ali no vsi doma?"

"Hahaha! Kaj bi rekli. — Kaj pa drugim mar, kaj počenjati ti? Pojdi, pojdi, ne bodi tako dete, Martin!"

Rožnik se je počasi izvlekel iz postelje in natičila obledo. Z žalostnim pogledom je meril sukno in hlače z neštevilnimi madeži in gubami vseh dežel. Torej ni samo ena nesreča! Mue se je pa poredno smejal. Le smej se, nesnaga!

Končno je bil Martin oblečen in šla sta v spodnjo sobo. Pod stopnicami je srečal gospodarja Barbiča. Plašno ga je gledal gospodar in zijal.

"Kaj je pa s teboj, Martin?"

"O — nič!"

Iz kuhinje je pritekla gospodinja, pogledala radovedno, premerila Martina gorpado in se zaničevalno namrdnila. Martina je zazehlo od nog do glave.

"Kaj pa je bilo, Martin?"

"O — nič!"

Iz obednice je priskakala Mimi v prazničnem, svilenem krilu, ki je prijetno šumljalo. Napela je svoje modre, mehke oči in jih zaplila v Martina, drobne, rdeče ustne je pa takoj nabrala v gromek in razposajen smeh.

"O — o — o, Martin, kajni pa ste? O joj, kako gledate! Tetetete! Zjutraj ste prišli domov, ko se je delal dan... Tetetete!"

In deklica je nagajivo strgala kolen s prsti. "Ali pojdeš, ti malopridnica! Kje si se pa to naučila? Marš! — Kje je metla!"

Gospodinja je iskala metlo, Mimi je pa med tem že odskakala iz hiše in na pragu je še enkrat postregla koren.

"Jej, ta otrok — kaj bo iz nje!"

Martin je stopil v obednico. Tovariši rudarji so sedeli pri mizi in pospravljali ostanke nedeljskega kosila. Mue si je našel cigaro in odprl steklenico piva. Rudarji so se spogledovali in poreden smehljaj je krožil od ust do ust. Martin je takoj slutil, da velja porogljivo muhanje njemu.

"Hele, Martin, kaj je novega?" vpraša prvi in pomežikne sosedu.

Martina je grabila jeza, ali moral se je premagati.

"O — nič!"

"Kaj so danes povedali gospod v cerkvi, Martin?" se je ponorčeval drugi.

Rožniku je bilo, kakor da se mu odpirajo tla pod nogami in moral se je prijeti za stol. Torej si ga mislilo privoščiti! Pri maši ni bil in tega ni mogel zatajiti. Kaj naj reče? — Nič! Martin je molčal.

"Ali greš na piknik, Martin?" se zopet oglašal prvi.

"Martin je imel smoti piknik, hehe!" pripomni zbadljivo Barbič, ki je stal med vratmi obednice in zadovoljno poslušal, kako so dražili Martina. Čutil je potrebo, da tudi on kaj reče, kajti zdelo se mu je, da je sramota za hišo, da se tako spozablja border, ki je doslej veljal za najboljega.

Zakrohotali so se vsi razen Mue, in Martinu se je stemnilo pred očmi. Kaj mu hočejo? Ali morda vedno?... Oze se na Mue in iz njegovih oči je odsevalo obupno vprašanje: Si li res kaj iztuhel? — — — Mue je pa meril družbo okoli mize z zaničljivo potezo okrog ust in vleklo goste oblake dima iz smotke.

"Ti si bolan, Martin. Najbolje je, da greš nazaj v posteljo," — omeni gospodar in zopet so se smejali.

Rožnik poveda oči in gre počasnih korakov v kuhinjo proti velikemu ogledalu, ki je viselo nad umivalnikom. Komaj se pogleda v zrcalo, bi se bil skoraj zgrudil. Ni čuda, da ga tako zbadajo! Njegov obraz je bil bled kakor da je vstal iz groba in pod očmi sta čepeli dve debeli, črni klo-

basi. Sive brčice so se nekaj našopirile kakor maški dlaka, kadar zgrbanči hrbet, skratka — še nikdar ni bil tak.

"Hihi, v ogledalo se gleda, v ogledalo, hihi!" je norčavo vpila Barbička. V obednici so se pa še bolj smejali.

Tedaj je pa bilo Mueu dovolj.

"Pustite ga pri miru! Ali ste zdaj bolj siti?"

"Kajpada, ti ga moraš zagovarjati; saj sta bila skupaj."

"Kaj vas briga! To je moja in Martinova stvar."

"Da, da," — zaklepeče gospodinja — "tvoja in njegova stvar. Tebi ni toliko zameriti, Mue, ker si fant, dasiravno je grdo, jako grdo, — ampak Martin je oženjen mož. On ima ženo, pa tako narediš iz njega! Grdo je!"

"Da — grdo je!" pokima Barbič za njo.

"Da — grdo!" pritrdijo drugi.

"Skrbite zase, kaj vam mar drugi ljudje! Rad bi vedel, kdo je tako čist, da sme kazati s pristom na druge..."

Mue je zapustil obednico in za njim so švigali jezni pogledi. Martin, ki je stal v kuhinji in gledal skozi okno, se je hvaležno ozrl na Johna. Prav jim je povedal!

Šla sta iz hiše, in zunaj je Martin pocukal Muea za rokav.

"Ali si kaj povedal?"

"Bodi pameten, Martin. Mar misliš, da sem klepetava baba?"

Prvemu je odleglo.

"Le brez skrbi bodi, Martin, in ne jemlji si k sreči, kar govorijo. Saj niso nič boljši; — hinavci so vsi skupaj!"

Mue je odšel proti mestu, Martin se je pa napotil v gozdček na bližnjem hribčku. Solnce je pripekalo in zdelo se je, da beži vse v senco. Rožnik se je šušlil veliko olajšanega, ko se je iztegnil po mehki travi v senci visokega in gostega grma. Toda duševna muka se ni dala odgnati. Zakaj apotekel s kljunom in s kremplji vprl ob kamenje... In ko je vstal s postelje in se dvignil do omrežja, mu je padlo nekaj na glavo, in nato je zopet zavladala tišina, skoro strašna tišina, kakoršne se brodjarji na morju najbolj bojejo...

Komaj so se mogli vrniti v ječo prvi jutranji žarki, se je zabelil v jetnikovih rokah papirnat zavitek, toda skozi in skozi premočen, kakor da so ga povlačili morskivalovi... Ko ga je skrbno razvil, je vzkrilnil radosti, da so pri tem glasu postale pazne celo strazhe na vtrdbah. Dva dobra prijatelja sta mu poročala, da je ura njegovega osvobođenja blizu, da je kralj Kunt na smrtni postelji in da je njegov brat Valdemar za dansko krono še premlad. Tudi bi jo ne mogel odbrzati na svoji glavi. In da se poleg tega pričenja zblíževati s Polabel, katerih eden rod ga je že proglasil za vojvodo... Jetnik je listke večkrat pazno prečital in jih že hotel uničiti, ko je obstalo njegovo oko na prečudni pisavi, ki je obsegala pač najzanežnejši del celega poročila...

Te vrste so bile pisane od desne strani proti levi, in vsaka pismenka je bila drugače položena... Trajalo je precej časa, predno se je posrečilo jetniku, razvozlati vsebino. "Predno sedemkrat posveti na Oringsburg zvezda severnice, bo de na Danskem proglašena za kralja Valdemar drugi; naj bo vsak čas pripravljen... Tri luči na morju mu bodo znamenje po noči in po dnevu trije galebi, katerih krila bodo zvezdana in ki jih spuste brodjarji z ladji, plujočih mimo Oringsburga..."

Ko mu je jetničar ta dan na vprašanje, kaj je novega na Danskem, odgovoril po stari navadi, je imel strahno veselje, da bi zgrabil vrč, v katerem mu je jetničar prinesel vodo, in ga mu treščil v glavo... A vendar se je premagal še o pravi čas; od te dobe pa se je oziral na jetničarja z najzanežnejšim pogledom...

Zvezda severnice je izšla nad Oringsburgom že skoro dvestokrat, toda treh luči na morju ni bilo videti, o treh zvezdanih galebih tudi ni bilo niti sledu, in okoli Oringsburga je vladala vedno strahnejša tišina. In jetniku se je dozdevalo, da se jetničarjevo obličje preprega vsak dan s strupenim in strupenim izrazom... Toda to se mu je le tako dozdevalo. Neštetokrat se dogaja v življenju, če se človeku ne vresniči njegovi nameni in se mu razbiže njegove nade, da se mu zdi, kakor bi se mu vsak smejal v obraz...

One dni sem ni imel jetnik v ustih niti grizleja... Po noči in po dnevi je bil njegov pogled neprestano vprt na morje...

Danes tudi jetničar ni zatislil očesa. Straže pri brani so podvojene, na vtrdbah, zlasti na strani proti morju, potrjene... Govorice, ki so se nekaj časa širile po celem obrežju, bi imele lahko s izbruhom jetnikovega gnjeva kaj skupnega, in zato je bilo treba previdnosti. Bil bi prečuden pozdrav kraljeve neveste, če bi ta-

MARIČKINE TEŽAVE.

Marička, katero je Martin preklinjal, da mu je zakrivila nesrečo, se je najmanj zavedala, da bi bila še kdaj komu storila kakšno krivico. Baš nasprotno: čutila je, da se je svet pri njej precej zadožil. Kdor jo je videl — in videli so jo zelo radi — v Bregarjevi gostilni na plesu, je moral sklepati, da je rojena samo za veselje in zabavo. Tako ljubko so se smejale njene lepe, črne oči in njene kakor črešnja rdeče ustne so se nasobilo vsak hip, kakor da komaj čakajo na poljub. Ampak — tako je zahtevala kupčija, in Bregar, ki se je tako rad hvalil, da je rojen trgovec, je večkrat omenil svoji stari, da je Mary kakor nalašč ustvarjena za "business".

Ali bili so trenutki, ko je bila Marička sama in takrat se je navadno zamislila. In tedaj se je ponovno in ponovno vpraševala, zakaj da je pravzaprav na svetu. Vseh dvajset let svojega življenja je darovala drugim v zabavo in dobiček — a sama ni imela nič kakor paznoto in boj. Dokler je bila otrok, so jo izkoriščali s težkim delom in za plačilo je dobila kos suhega kruha in psovke. Ko je odrasla, so ji naložili še več dela in zraven tega so se ji nesramno bližali z namenom, da izkoristijo njeno telesno prikupnost. Ker se je pa postavljala v bran, je dobivala za plačilo posmehovanje in zopet psovke. Čemu je bila rojena? Marička se je zapeljivo smejala moškim pri bari pri mizi v gostilni, toda v sruhi jih je čutila kakor gade; bila je poslušna in prijazna napram Bregarju, svojemu gospodarju, ali v mislih ga je že davno obsodila na dno pekla kot velikega lopova, ker jo ima pri sebi samo zaradi njene zunanjosti, samo za vado, da zapravijo moški več denarja za pijačo. Bili so trenutki, ko je Marička s srdom in studom zrla vanakega, kdor je prestopil prag gostilne — razen enega. Ta je bil John Mue. Ampak to je dolga povest.

(Nadaljevanje sledi.)

Kraljica Dagmar.

Zgodovinski roman. Spisal Benel Trebitsky.

(Nadaljevanje.)

... Zapor v Oringsburgski ječi ni v njegovi notranjosti ugasnil niti ene iskricke nekdanjega sovraštva. In kraljevski služabnik, kateremu so bili poverjeni ključi ječe, si je danes mislil, da bi moral biti tukajšnje stene še dvakrat tako močne, in vrata, vedoč v sobo, z mrežo v oknu posetorjene; ker je bil jetnik zdaj mnogo nevarnejši kakor kdaj prej... Ko ga je včasih vprašal, kaj je na Danskem novega, mu je hotel že marsikaj povedati; čisto je imel na jeziku: "Stari Kralj je na božji desnici, in mladi kralj nekaj boleha..." In kako je bil danes vesel, da so bila njegova usta kakor zaklenjena s sedmimi ključi! Vselej je samo odgovarjal: "Če da Bog zdravje, dobro, — dobro, gospod!"

"Več jetnik ni mogel izvedeti od njega na nikak način, samo kako bajko, na primer, kako je enkrat morská žena obiskala Oringsburg..."

Danes si je jetnik celo ure hladil vroče obličje na vlažnih stenah ječe. Prihodnjo noč bo pet mesecev, odkar je zasilal pod omrežjem nenavadno kumenje, kakor da je sedel semkaj ptič, zafrfotal s perutičami, potelkel s kljunom in s kremplji vprl ob kamenje...

Jetnik je planil na kamenito mizo in se stegnil k omrežju, kakor da hoče z očmi prodreti in se že naprej zahvaliti svojim osvoboditeljem. To vendar ni mogel biti nihče drugi kakor njegovi prijatelji, katerim so se njihovi načrti pač šele zdaj pričeli vresničevati... Ob reženju debelih stenah je že se je s strašnim bleskom odbijal rdeč žar gorečih bakelj, jetnik je že tudi natanko razločeval korake, ki so doneli po tlaku na dvoru tako temno in nenavadno. Kdaj že ni bilo tukaj takega šuma! — Kar je živel tu svoje dolge dneve, še nikdar. Tudi orožje se je združevalo z ostrogami v zvoneče zvenketanje.

"Pozdravljam vas — pozdravljam — prijatelji — samo da prihajate — nisem vas mogel dočakati!"

Jetnikov glas je prihajal skozi ozko okno kakor iz groba.

Na dvoru je naenkrat zavladala tišina. Zdelo se je, da prihajajoči poslušajo.

Jetnik je tudi povzdignil svoj glas kar najbolj je mogel.

"Čakam vas celih pet mesecev — vsak dan in vsako noč..."

Na dvoru je bilo še vedno vse tiho. Nekoliko glav se je sklonilo druga k drugi in si šepetalo: "Ubožec... Niti ne zna ceniti našega poslanstva! — Kako dolgo je že, kar je zblaznel!"

"Gotovo niti ne morem povedati..."

"Nesrečnik!"

"In besni, dragi gospodje..."

Skoro bi bilo boljše, da se vrnete... Dolgo tako ne ostane..."

"Nemogoče! — Kraljevo povelje moramo izpolniti!"

"Samo da bi ne bilo v daljše zlo! — Iz njegovih ust sem slišal grozne besede! — Kraljevski rod na Danskem se ni imel hujšega sovražnika od njega in ga tudi ne bo imel!"

Prihajajoči so ostrmeli.

"Da je tako govoril proti tebi?"

"Da — proti meni — iz obraza v obraz — ravno danes..."

"Nič ne pomagaj! — Kraljica je prosila zanj, in ker je to prva njena prošnja na danskih tleh, jo je kralj moral izpolniti..."

"Da je prosila zanj kraljica? Ta mlada nevesta mojega gospodarja?"

Stari jetničar je resno kimal s glavo in umaknil. Niti ene besede več ni rekel. Nato je zopet zvenelo jeklo ob tlak in bilo je slišati rožljanje jetničarjevih ključev...

Za nekaj trenutkov so se odprla vrata, vodeča v sobo, v kateri je bil jetnik še vedno na kameniti mizi, in z jetničarjem je vstopilo nekoliko vitezov.

Vimenu njegove milosti, svetlega našega gospoda in kralja Valdemara, prinašamo tvoji častnosti — svobodo!... Za to poročilo se imaš zahvaliti plemeniti soprog našega vladarja, sviti Dagmari... Prva prošnja, katero je imela do kralja — je bila za te..."

koj pri prvem njenem koraku na Dansko zabesnela državljanska vojska. Tukajšnji kastelan doslej ni imel niti najmanjšega poročila o Dragomirinem prihodu in njenem sijajnem sprejemu... Niti vetrovi niso mogli donesti semkaj burnih pozdravov, ki so iz neštevilnih grl doneli mladi kraljici na proti, kajti pihali so baš v nasprotno stran...

Oringsburg je bil tako ravno najpripravnejše mesto, kjer bi rušitelji državnega miru obžalovali svoje drzne igre. Težko je povedati, kdaj je bil ta grad sezidan. Stari ljudje na obrežju so se spominjali v tukajšnjih temnicah zadnjih Votanovih čestilcev, in o sivem in potemnelem gradu so krožile najbolj čudne povesti. Kdor ni moral v grad, se ga je, če je le mogel, ognil že od daleč. Tukajšnja družina se ni menjavala, običajno so tukaj doslužili. Ti zopet niso marali od tod, morebiti baš zaradi te temne zunanosti... Tujec je prihajal sem le redkokdaj, in če je vendar prišel, je bil skoro vselej jetnik. Jetniki so tukaj tudi skoro vedno končali tek svojega življenja. Najstarejši ljudje niso pomnili, da bi bil kak kaznjeneec na Oringsburgu oproščen.

Toda ta dan, ko je bilo videti, kakor da jetnik blazni, se je pozno zvečer oglašilo pred gradom rezgetanje konj, in bilo je slišati mnogo človeških glasov. Ptič, katerih vrh streg že mnogo let ni nihče motil, so pozdravili prihajajoče s pretresujočim krikom...

Jetnik je planil na kamenito mizo in se stegnil k omrežju, kakor da hoče z očmi prodreti in se že naprej zahvaliti svojim osvoboditeljem. To vendar ni mogel biti nihče drugi kakor njegovi prijatelji, katerim so se njihovi načrti pač šele zdaj pričeli vresničevati...

Ob reženju debelih stenah je že se je s strašnim bleskom odbijal rdeč žar gorečih bakelj, jetnik je že tudi natanko razločeval korake, ki so doneli po tlaku na dvoru tako temno in nenavadno. Kdaj že ni bilo tukaj takega šuma! — Kar je živel tu svoje dolge dneve, še nikdar. Tudi orožje se je združevalo z ostrogami v zvoneče zvenketanje.

"Pozdravljam vas — pozdravljam — prijatelji — samo da prihajate — nisem vas mogel dočakati!"

Jetnikov glas je prihajal skozi ozko okno kakor iz groba.

Na dvoru je naenkrat zavladala tišina. Zdelo se je, da prihajajoči poslušajo.

Jetnik je tudi povzdignil svoj glas kar najbolj je mogel.

"Čakam vas celih pet mesecev — vsak dan in vsako noč..."

Na dvoru je bilo še vedno vse tiho. Nekoliko glav se je sklonilo druga k drugi in si šepetalo: "Ubožec... Niti ne zna ceniti našega poslanstva! — Kako dolgo je že, kar je zblaznel!"

"Gotovo niti ne morem povedati..."

"Nesrečnik!"

"In besni, dragi gospodje..."

Skoro bi bilo boljše, da se vrnete... Dolgo tako ne ostane..."

"Nemogoče! — Kraljevo povelje moramo izpolniti!"

"Samo da bi ne bilo v daljše zlo! — Iz njegovih ust sem slišal grozne besede! — Kraljevski rod na Danskem se ni imel hujšega sovražnika od njega in ga tudi ne bo imel!"

Prihajajoči so ostrmeli.

"Da je tako govoril proti tebi?"

"Da — proti meni — iz obraza v obraz — ravno danes..."

"Nič ne pomagaj! — Kraljica je prosila zanj, in ker je to prva njena prošnja na danskih tleh, jo je kralj moral izpolniti..."

"Da je prosila zanj kraljica? Ta mlada nevesta mojega gospodarja?"

Stari jetničar je resno kimal s glavo in umaknil. Niti ene besede več ni rekel. Nato je zopet zvenelo jeklo ob tlak in bilo je slišati rožljanje jetničarjevih ključev...

Za nekaj trenutkov so se odprla vrata, vodeča v sobo, v kateri je bil jetnik še vedno na kameniti mizi, in z jetničarjem je vstopilo nekoliko vitezov.

Vimenu njegove milosti, svetlega našega gospoda in kralja Valdemara, prinašamo tvoji častnosti — svobodo!... Za to poročilo se imaš zahvaliti plemeniti soprog našega vladarja, sviti Dagmari... Prva prošnja, katero je imela do kralja — je bila za te..."

Jetnik ni nič odgovoril.

Njegov pogled je begal s poslanca na poslanca... Izraz njegovemu obrazu je kazal izmenjevanje, katerega ni mogoče popisati. Ne vem, česa bi se bil nadel prej kakor svobode od kralja Valdemara... Za trenotek niti vedel, kaj bi odgovoril. Samo pomel si je oči in zopet gledal z enega na drugega in pri tem kimal z glavo, na kateri so lasi kakor popepelili.

"Kralj... Valdemar... ženjen...?"

"Tako je, častiti oče!"

"In od kod je njegova nevesta?"

"S Češkega!"

S Češkega! — Čehi — Čehi... Jetnik si je položil kazalec dle sne roke na čelo.

(Dalje prihodnji.)

Uredništvo in upravnštvo odgovorno za vsebino glasov listu.

RAD BI IZVEDEL.

kje se nahaja JOHN MIHELIC po domače Gričar. Prosim, da mi sam javi ali pa če kdo drug ve za njega, naj mi naznači njegov naslov. Ig. Kušljan, 229 Ave., Milwaukee, Wis.

KILO KORISTNE STVARI.

Razpošiljam razne suhe rože in druge pripomočke ki so opisane v knjigi "Domači zdravnik". Imam tudi mnogovrstne dišave ki so opisane v kuhinjskih knjigah in se potrebujejo za pripravo okusnih jedil, razna semena, kakor seme za solato, peteršilj, fižol, korenje, itd.

Pišite po ceniku.

MATH. PRZDIZ.

P. O. Box 1611, New York, N. Y.

Dr. Koler.

SLOVENSKI ZDRAVNIK.

638 Penn Av., Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler najstarejši zdravnik v Pittsburghu, ki ima 35 letne izkušnje v zdravniški praksi. Zdravil je vse vrste bolezni, ki so opisane v knjigi "Domači zdravnik". Imam tudi mnogovrstne dišave ki so opisane v kuhinjskih knjigah in se potrebujejo za pripravo okusnih jedil, razna semena, kakor seme za solato, peteršilj, fižol, korenje, itd.

PROF. DR. MULL.

ZDRAVNIK — SPECIALIST ZA SLOVENCE

411—4th Avenue

(NA SPROTI POŠTE)

PITTSBURGH, PA.

ELEKTRIČNA PREGLEDNA Z X ŽARKI.

Stari in skrbni zdravnik, s 35 letnimi izkušnjami v zdravniški praksi. Zdravi vse vrste bolezni, ki so opisane v knjigi "Domači zdravnik". Imam tudi mnogovrstne dišave ki so opisane v kuhinjskih knjigah in se potrebujejo za pripravo okusnih jedil, razna semena, kakor seme za solato, peteršilj, fižol, korenje, itd.